

В.В. Піддубний, асист. (*ХДУХТ, Харків*)

Є.Б. Соколова, асист. (*ХДУХТ, Харків*)

ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ БЕЗПЕЧНОЇ ПОВЕДІНКИ В СТУДЕНТСЬКОМУ СЕРЕДОВИЩІ

На сьогоднішній день питання безпечної поведінки у студентському середовищі набуває все більшого значення. Це пояснюється погіршенням екологічної ситуації в державі, та в усьому світі, великою кількістю аварій у промисловості, високим рівнем виробничого та побутового травматизму і смерті, загрозливими масштабами поширення наркоманії, туберкульозу, ВІЛ/СНІДу в Україні. Питання безпечної поведінки є актуальним, тому що суспільство зазнає великих втрат у вигляді людських жертв, матеріальних збитків, руйнування довкілля.

Формування культури безпечної поведінки людини в Україні неможливе без зміни сучасної вищої освіти та виховання, які повинні базуватися на розвитку гуманістичного спрямування в освіті й підвищення ролі знання про людину. Необхідність систематизувати знання з безпеки людини та навчити її основ безпеки постала вже давно. Вищий навчальний заклад залишається чи не єдиною установою, де майбутні фахівці можуть отримати необхідні знання з дисциплін, пов'язаних з безпекою. Але у вищих закладах освіти у визначенні поняття безпеки життєдіяльності переважає вузьке розуміння слова: фахівці з охорони праці ставлять акценти на безпеку у виробничих умовах, а фахівці з цивільної оборони – на безпеку в надзвичайних ситуаціях. Звичайно, обидва підходи розглядають дуже важливі та необхідні питання безпеки життєдіяльності, але не охоплюють цього питання повністю.

Аналіз досвіду викладання дисципліни «Безпека життєдіяльності людини» у вищих навчальних закладах в Україні свідчить про необхідність внесення доповнень і коректив у самі програми та процес викладання. Передусім це стосується медичних аспектів безпеки людини, що недостатньо висвітлюються та вивчаються.

Існують різні системи класифікації небезпек середовища проживання, але на наш погляд найбільш вдалою є класифікація небезпек за джерелами походження. Проте наявність небезпеки, ще не означає, що людині обов'язково буде нанесено шкоду здоров'ю. До розладів здоров'я переважно призводять конкретні вражаючі фактори,

які залежно від наслідків впливу на організм людини розподіляються на шкідливі та небезпечні. Наше бачення реалізації освіти з дисципліни «БЖД» ґрунтується на вивченні впливу на організм комплексу суб'єктивних і об'єктивних факторів середовища, формування правильної соціальної позиції особи щодо власної безпеки та безпечної поведінки у повсякденних умовах, на виробництві та при умові виникнення надзвичайних ситуацій, формування культури, оволодіння певними навичками, що сприятиме підвищенню індивідуальної та загальної безпеки людини.

Один із критеріїв успішної роботи фахівця будь-якого профілю – це вміння забезпечити прийнятний рівень безпеки у своїй трудовій діяльності і поза виробництвом. Тому навчальна програма інтегрованої дисципліни «Безпека життєдіяльності» на нашу думку має включати висвітлення наступних питань:

- перша медична допомога в разі виникнення надзвичайних ситуацій, нещасних випадків у побуті та на виробництві;

- основні етапи поширення, клінічні ознаки, шляхи зараження, наслідки та способи попередження ВІЛ/СНІДу, туберкульозу, лептоспірозу. Засоби масової інформації відіграватимуть у даному випадку лише допоміжну роль та доповнюватимуть новими даними знання, отримані при вивченні БЖД;

- надання молоді знань по захисту та попередженню поширення наркоманії. Тільки вивчивши властивості дії наркотичних речовин на організм людини, матері, плоду та суспільства в цілому, молода людина може свідомо ставитися до проблеми наркоманії;

- питання з особливостей цивілізованого планування статевих стосунків, як етап статевого виховання молоді та профілактика венеричних захворювань, переривання вагітності, забезпечення народження здорової, бажаної дитини.

Окрім згаданих вище головних питань, молоді необхідно дати знання ще з багатьох медичних аспектів безпеки людини (щодо отруєнь у побуті, укусів отруйних тварин, нещасних випадків у воді, в лісі та ін.).

Таким чином, майбутні спеціалісти повинні знати, що нині є актуальним питання біологічного виживання народу України, його генетичного порятунку. Отримані знання із безпеки життєдіяльності дадуть змогу молоді забезпечити особисту безпеку і брати участь у розв'язанні загальнонаціональних проблем з безпеки життя та діяльності людини, суспільства.